Hallituksen esitys eduskunnalle saaristolaiksi

Hallitussihteeri Noora Herranen

Johtava asiantuntija Elina Auri, MMM

Saaristolaki

- Voimassa oleva laki vuodelta 1981
  - Sääntely koskee mm. palveluita, ympäristöä, yhteysalusliikennettä ja päätöksentekoa
  - Toimintaympäristö muuttunut: kausiasutuksen lisääntyminen, digitalisoituminen ja turvallisuustilanne
  - Lisäksi säädösteknisiä muutoksia
- Saaristolailla yhteyksiä myös kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitukseen
  - VM:n hyvinvointialueiden rahoituslakipaketin yhteydessä lisätty lakiin saaristoisen hyvinvointialueen määritelmä, ja syksyllä annettu valtioneuvoston asetus saaristoisista hyvinvointialueista
  - Valtionosuusuudistuksen toteutumisen siirtymisen takia ei sisällöllisiä muutoksia saaristokuntaa koskevaan säännökseen

Pykälä	Otsikko
1 §	Lain tavoite
2 §	Saaristopolitiikan toteutus ja seuranta
3 §	Saaristo
4 §	Saaristokunta
5 §	Saaristoinen hyvinvointialue
6 §	Palvelut saaristossa
7 §	Yhteysalusliikenteen palvelut
8 §	Yhteysalusliikenteen palveluntuottajan varautumisvelvollisuus
9 §	Saariston elinvoiman kehityksen ja erityispiirteiden huomioon ottaminen
10 §	Saariston elinkeinotoiminnan edistäminen
11 §	Alueiden käytön suunnittelu
12 §	Avustus saariston luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön hoitoon
13 §	Saariston tilanne- ja kehityskuva
14 §	Saaristoasiain neuvottelukunta

Käsitteisiin liittyviä säännöksiä

- Soveltamisalaa koskeva pykälä: perustuisi jatkossa SYKE:n maantieteelliseen luokitukseen.
- Saaristoinen hyvinvointialue: määritetään saaristoisuuspisteytyksen perusteella.
  - Valtioneuvoston asetus sisältää säännöksiä pisteytyksestä ja luettelon saaristoisista hyvinvointialueista.
  - Kokonaisuus oli mukana VM:n hyvinvointialueiden rahoituslakipaketissa.
- Saaristokunta: Valtioneuvosto määrää saaristokunniksi ne kunnat, joissa saaristo-olot ovat olennaisena esteenä kunnan kehitykselle.
  - Pykälä säilyisi samana, uudistettaisiin myöhemmin.

Palveluiden saatavuus ja elinkeinotoiminnan edistäminen

- Kuntien ja hyvinvointialueiden huolehdittava siitä, että saariston vakituisilla asukkailla on käytettävissään palvelut. Valtion on edistettävä digitaalisten palveluiden saatavuutta saaristossa.
- Muun lainsäädännön mukaisten tukitoimien suunnittelussa katsottava saariston erityisolosuhteet tuen tarvetta lisääväksi tekijäksi

Päätöksenteko 1/2

- Saaristopolitiikan toteutus ja seuranta kuuluvat toimialallaan kullekin ministeriölle. (uusi)
- Saariston elinvoiman kehitys ja erityispiirteet on otettava huomioon saaristoa koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa, esimerkiksi laatimalla valmisteltavan päätöksen saaristovaikutusten arviointi. (uusi)
  - Koskee kuntia, hyvinvointialueita ja valtiota
  - Säännöksessä luetellaan viisi mahdollista eri keinoa sekä muu tarkoituksenmukainen tapa

Päätöksenteko 2/2

- Valtioneuvoston on säännöllisesti saatettava eduskunta ajan tasalle antamalla saariston tilanne- ja kehityskuva. (uusi)
- Valtioneuvosto asettaa aiempaa vastaavasti parlamentaarisen saaristoasiain neuvottelukunnan, joka seuraa lain tavoitteiden toteutumista.

Liikenne

- Yhteysalusliikenne: Ulko- ja välisaaristossa oltava vakituisen asutuksen kannalta välttämättömät palvelut, kausiasukkaat ja elinkeinotoiminta otettaisiin suunnittelussa huomioon
  - Edelleen maksutonta tai kohtuullinen hinta, LVM:n asetuksella voidaan säätää maksuista
- Uusi varautumisvelvollisuus: palveluntuottajan varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin (esim. myrskyt, pitkät sähkökatkokset) ja poikkeusoloihin, laadittava valmiussuunnitelma

Ympäristö

- Saaristoluonnon tai -maiseman hoitoon ja vaalimiseen + kulttuuriympäristön rakennusten hoitoon voidaan myöntää avustusta. Elinvoimakeskukset myöntävät (kuten aiemminkin).
- Saaristoa koskevissa kaavoissa ja muissa vastaavissa suunnitelmissa on otettava huomioon saaristolain tavoitteet (kuten aiemminkin).

Kiitos!